

УДК 330.34 (477) (045)

К. В. Захожай,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана",
ORSID ID: 0000-0003-1001-8012

О. Ю. Жам,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національний авіаційний університет,
ORSID ID: 0000-0002-9832-2985

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.9.34

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ПРІОРИТЕТИ МАКРОФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

К. Zakhzhay,
Ph.D., Associate professor, Associate professor of Finance Department,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

O. Zham,
Ph.D., Associate professor, Associate professor of Finance, Banking and Insurance Department,
National Aviation University

THE MAIN PRINCIPLES AND PRIORITIES OF MACROFINANCIAL STABILIZATION IN THE CONTEXT OF THE ECONOMIC STATE DEVELOPMENT

У статті проаналізовано сутність, зміст та значення макрофінансового аналізу і визначено, що така наука вивчає теоретичні основи та надає практичні навички щодо використання кількісних методів та прийомів, досліджує і оцінює економічні процеси у сфері фінансів на макrorівні, що дозволяє зробити економічну інтерпретацію отриманих результатів та розробити ефективні управлінські рішення з питань фінансової (бюджетної) політики.

У результаті дослідження на базі внутрішніх й зовнішніх джерел забезпечення макрофінансової стабілізації в Україні сформовано основні її принципи і пріоритети в контексті економічного розвитку держави, що сформовані на засадах забезпечення фінансової безпеки держави, і впливають на стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків. Це характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічним зростанням.

Так, однією з найсуттєвіших перешкод на шляху до підвищення ефективності системи регулювання, а також забезпечення фінансової стабільності національної економіки на сьогодні є відсутність цілісної теоретичної концепції макрофінансової стабільності, чіткої системи їх оцінювання.

Авторами визначено, що макрофінансова стабільність досягається за умови, коли весь комплекс макрофінансових індикаторів перебуває у межах допустимих порогових значень, а порогові значення кожного показника досягаються, не зменшуючи інші макрофінансові показники й індикатори і є основними складовими системи діагностики фінансової стабільності національної економіки. Загалом вони характеризують різні аспекти фінансового стану країни: фінансову стійкість, фінансову гнучкість, фінансову залежність, фінансову платоспроможність та фінансову заборгованість.

Також обгрунтовано необхідність застосування єдиної системи показників (індикаторів) для діагностики макрофінансової ситуації в країні, що забезпечить об'єктивну інформацію про стан

фінансово-економічної сфери та надасть можливість оцінки ефективності дій держави за сучасних умов.

The article analyzes the essence, content and value of macrofinancial analysis and determines that this science studies theoretical foundations and provides practical skills in using quantitative methods and techniques, studies and evaluates economic processes in the sphere of finance at the macrolevel, allows you to make an economic interpretation of the results and develop effective management decisions on financial (budget) policy.

As a result of research based on internal and external sources of macrofinancial stabilization in Ukraine, it's basic principles and priorities were formed in the context of the economic development, formed on the basis of ensuring the financial security of the state and affect the state of the budget, monetary, banking, monetary system and financial markets. It is characterized by balance, resistance to internal and external negative threats, the ability to ensure the effective functioning of the national economic system and economic growth.

Thus, one of the most important obstacles to improving the efficiency of the regulatory system, as well as ensuring the financial stability of the national economy, is the lack of a coherent theoretical concept of macro-financial stability and a clear system for its assessment.

The authors found that macrofinancial stability is achieved under the condition that the entire set of macrofinancial indicators is within acceptable thresholds, and the threshold values of each indicator are achieved without reducing other macrofinancial indicators and indicators and are the main components of the diagnostic system for the financial stability of the national economy. In general, they characterize various aspects of a countries financial condition: financial stability, financial flexibility, financial dependence, financial solvency and financial indebtedness.

It also justified the need to use a single system of indicators (indicators) to diagnose the macrofinancial situation in the country, provide objective information about the state of the financial and economic sphere and provide an opportunity assess the effectiveness of state actions in modern conditions.

Ключові слова: макрофінансова стабілізація, індикатори, принципи і пріоритети, економічний розвиток держави.

Key words: macrofinancial stability, indicators, principles and priorities, economic development of the country.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ І ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Прийняття своєчасних, виважених, обґрунтованих управлінських рішень на макrorівні неможливе без проведення аналізу. Той факт, що в переважній більшості наукових праць аналіз як такий розглядається в основному на мікрорівні, рівні суб'єктів господарювання, обмежує аналітичні можливості, адже у фінансовій сфері суб'єкти господарювання на різних рівнях в процесі своєї діяльності взаємодіють між собою. Тому мікрорівень об'єктивно не може функціонувати відокремлено від макrorівня. Загалом, від чіткості стратегії розвитку держави залежить діяльність як країни в цілому, так і кожного окремого суб'єкта господарювання. На рішення і результати діяльності підприємств (рівень корпоративного фінансового менеджменту) впливає діяльність органів державного управління, що в фінансовому аспекті проявляється через фінансову політику держави. Для того, щоб ефективно працювати і мати прибуток, суб'єкт господарювання повинен забезпечувати собі високу конкурентоспроможність. Для цього необхідно знати, як управляти фінансовими ресурсами за певних змінних умов, якою має бути фінансова політика підприємства і як на неї можуть вплинути макроеко-

номічні процеси (чинники зовнішнього характеру, які не залежать від бажань і дій суб'єктів господарювання).

На функціонування державного апарату (рівень державного фінансового менеджменту) також впливають певні чинники об'єктивного і суб'єктивного характеру. До того ж держава не є відокремленим суб'єктом у глобальному середовищі, тому при побудові фінансової політики вона має враховувати економічні процеси на міжнародному рівні, а також специфіку функціонування суб'єктів на мікрорівні, бо від неї залежать бюджетні доходи. Все це неможливе без аналітичної діяльності, яка показує взаємозв'язки суб'єктів господарювання на регіональному, макро- і міжнародному рівнях, що впливають на прийняття управлінських рішень і мають враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників. у цьому аспекті роль макрофінансового аналізу складно переоцінити [4, с. 195—196].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Орієнтованість досліджень на розвинений ринок ставить перед вітчизняними фахівцями питання про необхідність адаптації методик аналізу до сучасних економіко-правових умов. Цим проблемам присвячені роботи А.Є. Буряченка [2], А.Д. Бутка, О.І. Гадзевича, Н.В. Рудик [8], О.М. Суценка [7], М.Я. Коробової,

Л.А. Лахтіонової, Ю.В. Сибірянської [6], Н.М. Сивульської [6], В.В. Сопка, Ю.С. Цал-Цалка, В.М. Федосова [9], В.К. Хлівного [8]. Істотний внесок у розвиток і вдосконалення методики аналізу фінансового стану держави зробили зарубіжні фахівці: М.І. Баканов, С.І. Кудряшова [4], В.Г. Медведєв [4], Д. Міддлтон, В.Д. Новодворський, Н.Н. Погостинська, Ю.А. Погостинський, Ж. Рішар, С.Дж. Браун, В.Н. Салін [4], Д. Стоун, А.Дж. Стрікленд, А.А. Томпсон, М. Фелдстейн, Г.Дж. Шінасі [10], Е.П. Шпаковська [4].

Значний внесок у розроблення методологічної бази економічного аналізу зробили видатні вчені, зокрема: М.Д. Білик, В.І. Захарченко, В.М. Івахненко, Л.М. Кіндрацька, В.М. Опарін [5], А.Ф. Павленко, Т.В. Паєнко [5] та інші.

Оскільки поняття "макрофінансовий аналіз" нині рідко використовується у літературі, то, опрацювавши підходи до трактування понять "аналіз", "економічний аналіз", "фінансовий аналіз" можна зробити висновок, що його слід розглядати з двох точок зору: як наукову діяльність та як функцію управління, оскільки аналіз присутній на кожному з етапів управління і є його вихідною функцією.

Макрофінансовий аналіз як наука — це система спеціальних знань, пов'язаних із дослідженням процесів, явищ та їх причинно-наслідкових зв'язків, що складаються під впливом об'єктивних економічних законів, а також суб'єктивної діяльності людей щодо управління фінансовими процесами на макрорівні [10, с. 220].

Макрофінансовий аналіз як функція управління — це сукупність прийомів і методів кількісної і якісної оцінки фінансової діяльності держави і її наслідків, виявлення чинників, що впливають на динаміку і структуру, з метою своєчасної розробки і прийняття обґрунтованих управлінських рішень [4, с. 190—191].

МЕТА СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає у виявленні пріоритетів та дослідженні принципів макрофінансової стабілізації на основі індикаторів економічного розвитку держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На функціонування державного апарату впливають певні чинники об'єктивного і суб'єктивного характеру. Так, держава при побудові фінансової політики повинна враховувати економічні процеси на міжнародному рівні, а також специфіку функціонування суб'єктів на макрорівні. Все це неможливе без аналітичної діяльності. Звідси висновок, що всі суб'єкти господарювання в процесі діяльності пов'язані між собою, тому при прийнятті управлінських рішень мають враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників, а також результати якісного, ґрунтовного аналізу процесів на регіональному, макро- і міжнародному рівнях [1, с. 190—191].

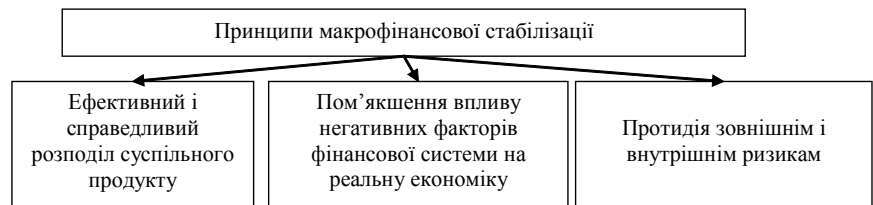

Рис. 1. Основні принципи макрофінансової стабілізації держави

Завдання макрофінансового аналізу полягають у тому, щоб розкрити сутність, принципи та необхідність здійснення аналізу макрофінансових індикаторів при проведенні господарської діяльності на державному або місцевому рівнях, а також навчитись правильно обирати методи аналізу залежно від наявної інформації і змісту тих процесів та явищ, які аналізуються, інтерпретувати отриманні результати та розробляти управлінські рішення, передбачати тенденції аналізованих показників на середньо- та довгострокову перспективу.

Макрофінансова стабільність знаходить свій прояв у відповідних макрофінансових параметрах — монетарних (фінансових) показниках та індикаторах: величина грошової маси, її структура, інфляція і курс національної валюти, облікова ставка центрального банку і відсоткові ставки за кредитами комерційних банків, обсяг кредитних ресурсів, бюджет держави, бюджетний дефіцит і величина державного внутрішнього та зовнішнього боргу, обсяги ресурсів, що обертаються на фінансовому ринку [8, с. 34].

Можна сказати, що для досягнення макрофінансової стабільності необхідним є забезпечення фінансової безпеки держави, що впливає на стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків. Це характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічним зростанням [2, с. 50].

При цьому макрофінансова стабілізація має базуватися на таких принципах (рис. 1).

Одним із принципів макрофінансової стабілізації є ефективний і справедливий розподіл суспільного продукту в країні. У свою чергу, нерівномірність розподілу доходів являється причиною втручання уряду (зокрема, шляхом збільшення соціальних видатків), що за нестачі фінансових ресурсів у Держбюджеті України призводить до збільшення запозичень і погіршення значень основних макрофінансових показників.

Наступними важливими принципами макрофінансової стабілізації є пом'якшення впливу негативних факторів фінансової системи на реальну економіку та протидія зовнішнім і внутрішнім ризикам, адже обсяги угод на світовому фінансовому ринку значно перевищують розмір світового ВВП [7, с. 75].

Дотримання принципів макрофінансової стабілізації потребує розроблення цілої низки показників і правил. Зокрема, на переконання В.М. Опаріна і Т.В. Паєнко [5], — це макрофінансові показники, до яких належать ВВП, рівень безробіття, інвестиції в довгострокові активи, рівень інфляції, бюджетний дефіцит, державний

Рис. 2. Пріоритети макрофінансової стабілізації країни

борг тощо. Хоча, як слушно зазначає науковець, деякі з них доповнюють один одного або є похідними від інших макропоказників. Наприклад, обсяги інвестицій у довгострокові активи безпосередньо впливають на стан економіки, забезпечують зростання ВВП і сприяють зайнятості населення [5, с. 140].

Подібних поглядів дотримується й М. Фельдстейн, який у своєму рівнянні макрофінансової стабілізації зробив наголос на забезпеченні макрофінансової та макроекономічної стабільності через показники заборгованості країни, дефіциту Державного бюджету та їх урівноваження з темпами економічного зростання. Він використав поняття стандартного й первинного бюджетного дефіциту. Первинний дорівнює різниці між витратками уряду, котрі не пов'язані з виплатами відсотків, і доходами Державного бюджету. До речі, борг держави це, на думку вченого, сума всіх несплачених бюджетних дефіцитів.

М. Фельдстейн [10, с. 308] пропонує таке рівняння макрофінансової стабілізації:

$$D \frac{Debt}{GDP} = \frac{G-T}{GDP} + i - \frac{D \cdot GDP}{GDP} * \frac{Debt}{GDP} \quad (1),$$

де D — зміна обсягів ВВП країни;

Debt — державний борг;

GDP — обсяг ВВП;

G — урядові витрати, не пов'язані з виплатою відсотків;

T — податкові та інші надходження до державного бюджету;

i — відсоткова ставка за державним боргом.

Досягнення фінансової стабілізації тісно пов'язані з економічними процесами, оскільки база обмінно-розподільчих відносин створюється також у реальному секторі.

Якщо фінансових ресурсів, які обертаються в країні, не вистачає для забезпечення необхідного рівня доходів усіх суб'єктів фінансових відносин, держава вдається до стимулювання іноземних інвестицій або експортних операцій. За умов орієнтації виробництва на зовнішній попит виникає залежність від розвитку зовнішньоторговельних операцій, котрі забезпечують надходження до країни фінансових і матеріальних ресурсів. Ці ресурси, по-перше, забезпечують формування доходів та є основою макрофінансової стабілізації, по-друге, йдуть на розширення кола життєвих благ (імпорт), що отримують члени суспільства.

Саме пріоритетність внутрішніх й зовнішніх складових фінансових ресурсів визначатиме фінансовий і еко-

номічний розвиток країни. При цьому варто зважати на те, що надмірна залежність від зовнішнього попиту може впливати на економічну й фінансову стабільність країни як позитивно, так і негативно.

Вибір орієнтації на внутрішній чи зовнішні ринки залежить насамперед від платоспроможного попиту й темпів його зростання порівняно з іншими потенційними ринками збуту продукції. Так, наприкінці 90-х років попит на українську продукцію на вітчизняному ринку був незначним, що зумовило орієнтацію на зовнішні ринки. За таких умов зовнішня торгівля стала стимулом збільшення об-

сягів виробництва й експорту, що прискорив зростання ВВП, який і повинен бути основним об'єктом розподілу, перерозподілу та обміну, запорукою фінансової й економічної стабільності країни.

Відповідно, першим пріоритетом макрофінансової стабілізації має бути економічний, тобто забезпечення стійких темпів економічного зростання, оскільки джерелом макроекономічної й макрофінансової стабілізації є ВВП (рис. 2).

Наступним пріоритетом макрофінансової стабілізації України повинен бути фіскальний, який полягає в забезпеченні необхідних податкових надходжень та стабільних темпів їх зростання (податкова складова), а також підвищенні ефективності витратків державного бюджету (бюджетна складова).

Ще одним пріоритетом макрофінансової стабілізації України має стати монетарний, який забезпечує урівноваження реального і номінального обмінних курсів національної валюти та борговий, який полягає у стабілізації рівня Державного бюджету.

Борговий пріоритет забезпечує покриття додаткових витрат за рахунок кредитних коштів.

Одним із принципів макрофінансової стабілізації є справедливий і ефективний розподіл суспільного продукту в країні. Макрофінансову стабільність національної економіки слід розглядати не як абсолютний чи одномоментний стан.

Вона виникає як синергетичний результат взаємодії системи фінансових інститутів, ринків, інфраструктури, а також фінансових відносин, що виникають у реальній економіці. Тобто це низка можливих значень, кожному з яких відповідає певний запас міцності фінансової системи. Фінансова система перебуває в стані стабільності тоді, коли сприяє ефективному функціонуванню економіки (а не перешкоджає йому) і розсіює фінансові дисбаланси, які виникають ендегенно або як результат значних негативних очікувань" [5, с. 144].

Макрофінансова стабільність досягається за умови, коли весь комплекс макрофінансових індикаторів перебуває у межах допустимих порогових значень, а порогові значення кожного показника досягаються, не зменшуючи інші макрофінансові показники й індикатори і є основними складовими системи діагностики фінансової стабільності національної економіки, що характеризують стан бюджетно-податкової системи, грошо-

вого ринку, валютного регулювання, державного боргу, банківської системи, фондового та страхового ринків.

Зокрема до складу макрофінансових індикаторів стану бюджетно-податкової системи відносять:

- рівень перерозподілу ВВП через Зведений бюджет України;
- рівень податкового навантаження;
- відношення дефіциту, профіциту Державного бюджету України (не менше 3%) до ВВП;
- покриття дефіциту Зведеного бюджету України за рахунок зовнішніх запозичень;

— відношення дефіциту торговельного балансу до загального обсягу зовнішньої торгівлі;

— обсяг трансфертів з Державного бюджету у відсотках до ВВП;

— амплітуду коливань бюджетних видатків на одну особу між регіонами України [12, с. 11].

До складу макрофінансових індикаторів стану грошового ринку належать:

- відношення обсягу грошового агрегату М3 до ВВП (рівень монетизації);
- відношення ВВП до обсягу грошового агрегату М2 (швидкість обігу), кількість обертів;
- обсяг готівки, % до ВВП;
- рівень інфляції;
- питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі кредитів, наданих комерційними банками;
- рівень середньої відсоткової ставки кредитів комерційних банків відносно інфляції.

До складу макрофінансових індикаторів валютного регулювання відносять:

— темпи зміни індексу офіційного курсу гривні до долара США та до показників попереднього періоду;

— відношення обсягів депозитів в іноземній валюті до загальних обсягів депозитів (рівень доларизації).

Основними макрофінансовими індикаторами стану боргової політики держави є:

- відношення обсягів державного боргу до ВВП;
- відношення обсягів зовнішнього державного боргу до ВВП;
- відношення обсягів внутрішнього державного боргу до ВВП;
- відношення державного зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг;
- відношення відсоткових платежів з обслуговування зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг;
- відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів Державного бюджету;
- відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів Державного бюджету;
- відношення заборгованості уряду за державними цінними паперами до ВВП.

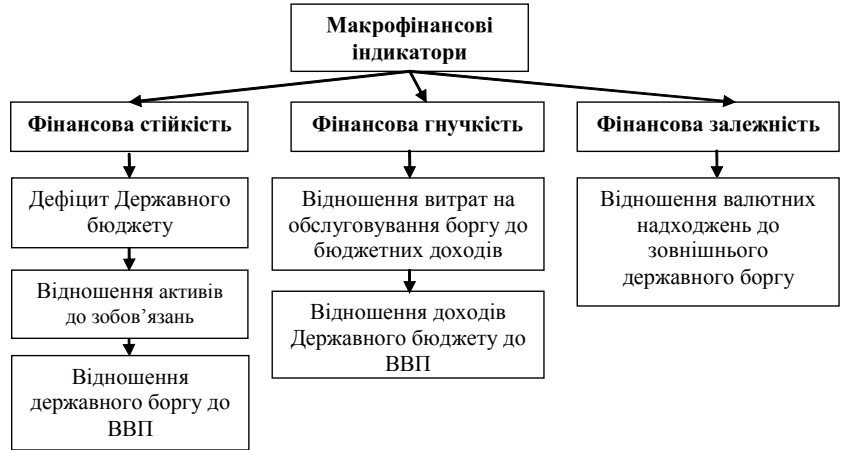

Рис. 3. Система макрофінансових індикаторів визначення макрофінансової стабілізації держави

До складу макрофінансових індикаторів страхового ринку належать:

- коефіцієнт проникнення страхування (відношення страхових премій до ВВП);
- частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій;
- рівень страхових виплат;
- частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам;
- частка сукупного обсягу статутних капіталів страхових компаній, що належать нерезидентам у загальному їх обсязі.

До складу макрофінансових індикаторів фондового ринку належать:

- відношення обсягу номінальної капіталізації ринку акцій до ВВП;
- дохідність облігацій внутрішньої державної позики;
- частка покриття державними цінними паперами внутрішнього державного боргу.

На думку авторів, слушною є позиція науковців, які з метою систематизації макрофінансових індикаторів поділяють їх на п'ять груп, що характеризують різні аспекти фінансового стану країни: фінансову стійкість, фінансову гнучкість, фінансову залежність, фінансову платоспроможність та фінансову заборгованість (рис. 3) [6, с. 95].

Група показників фінансової стійкості характеризує здатність держави фінансувати існуючі програми та інші зобов'язання: дефіцит державного бюджету; відношення активів до зобов'язань, відношення державного боргу до ВВП [7, с. 75].

Група показників фінансової гнучкості характеризує граничну межу, до якої держава може нарощувати борг: відношення витрат на обслуговування боргу до доходів бюджету, відношення власних доходів до ВВП [8, с. 33].

Група показників фінансової залежності показує, наскільки уряд є залежним від зовнішніх джерел фінансування: відношення валютних надходжень до зовнішнього державного боргу визначає можливість держави погасити зобов'язання перед зовнішніми кредиторами за рахунок надходження валюти через перевищення експортних операцій над імпортними [9, с. 37].

ВИСНОВКИ З ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Отже, держава та всі суб'єкти господарювання в процесі фінансової діяльності пов'язані між собою, тому при прийнятті управлінських рішень мають враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників, що неможливо зробити без якісного, ґрунтовного аналізу процесів на регіональному, макро- і міжнародному рівнях.

Головне завдання аналітичної діяльності на державному рівні полягає в тому, щоб знаходити додаткові джерела для задоволення зростаючих потреб населення, а також стежити, щоб наявні ресурси використовувалися з найбільшою соціальною віддачею. При цьому однією з найсуттєвіших перешкод на шляху до підвищення ефективності системи регулювання, а також забезпечення фінансової стабільності національної економіки на сьогодні є відсутність цілісної теоретичної концепції макрофінансової стабільності, чіткої системи їх оцінювання.

Як один із елементів стабілізації фінансової системи пропонується формування єдиної цілісної системи макрофінансових індикаторів, яка забезпечить об'єктивну інформацію про стан фінансово-економічної сфери та надасть можливість оцінки ефективності дій держави за сучасних умов.

Література:

1. Конституція України: Зміни до Закону України від 15.03.2016 // Уряд. кур'єр. — № 1 — рп / 2016.
2. Буряченко А.Є. Нові підходи до формування структури фінансів місцевого самоврядування // Фінанси, облік і аудит: Зб. наук. праць. — Вип. 30. — К.: КНЕУ, 2017. — С. 45—54.
3. Захожай К.В. Основні індикатори визначення критеріїв фінансової (бюджетної) безпеки держави / К.В. Захожай // Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: зб. тез Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., 10 листопада 2017. — Херсон, ДВНЗ "ХДАУ", 2017. — С. 249—251.
4. Макроэкономическая статистика: [учеб. пособие] / В.Н. Салин, В.Г. Медведев, С.И. Кудряшова, Е.П. Шпаковская. — М.: Акад. нар. хоз-ва при Правительстве Рос. Федерации: Дело, 2000. — 333 с.
5. Опарін В.М., Паєнко Т.В. Ідеологія, прагматика та результативність податкового реформування // Проблеми економіки. — № 4. — 2017. — 138—148.
6. Сибірянська Ю.В., Сивульська Н.М., Захожай К.В. Макрофінансовий аналіз: збірник аналітичних завдань та кейсів. — 2-ге видання / Ю.В. Сибірянська, Н.М. Сивульська, К.В. Захожай. — К.: КНЕУ, 2018. — 107 с.
7. Сущенко О.М. Сутність, принципи та пріоритети макрофінансової стабілізації України / О.М. Сущенко // Фінанси України. — 2013. — № 1. — с. 75.
8. Хлівний В.К., Рудик Н.В. Основи розробки системи макрофінансових індикаторів / В.К. Хлівний, Н.В. Рудик // Ринок цінних паперів. — 2013. — № 7—8. — С. 33—34.
9. Федосов В.М., Сибірянська Ю.В., Сивульська Н.М., Захожай К.В., Рудик Н.В., Макрофінансовий аналіз: практикум / В.М. Федосов, Ю.В. Сибірянська, Н.М. Сивульська, К.В. Захожай, Н.В. Рудик. — К.: КНЕУ, 2017. — 291 с.

10. Фельдштейн М., Блауг М. 100 великих економістів после Кейнса / М. Блауг, М. Фельдштейн. — СПб., Экономика, 2009. — С. 307—309. — 384 с.

11. Schinasi G.J. Defining Financial Stability / G.J. Schinasi // IMF Working Paper /04/187. — 2004. — P. 6—7.

12. Zakhzhay K. Macrobudget statistics as a financial regulation instrument under the conditions of decentralization / K. Zakhzhay // Modernization of Public Finance: Current Issue and Challenges: Collection of Scientific Papers. International scientific conference, March 13, 2018. — K.: Agrar Media, 2018. — P. 11—12.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (change 15.03.2016) The Law of Ukraine "The Constitution of Ukraine", Government courier, vol. 1, rp / 2016.
2. Buryachenko, A.Y. (2017), Novi pidchody do formuvannya struktury finansiv mistseвого samovryaduvannya [New approaches to the formation of the structure of local government finances], KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Zakhzhay, K.V. (2017), Osnovni indykatory vyznachennya kryteriyiv finansovoyi (byudzhetnoyi) bezpeky derzhavy [The main indicators for determining the criteria of state financial (budget) security], KGAU, Kherson, Ukraine.
4. Salin, V.N. Medvedev, V.G. Kudryaschova, S.E. and Schpakovskaya, Y.P. (2000), Makroekonomicheskaya statistika [Macroeconomic statistics], Delo, Moscow, Russia.
5. Oparin, V.M. Paentko, T.V. (2017), Ideologiya, pragmatyka ta rezultatyvnist podatkovogo reformuvannya [Ideology, pragmatics and effectiveness of tax reform], PE, Kyiv, Ukraine.
6. Sybiryanska, Y.V. Syvulska, N.M. and Zakhzhay, K.V. (2018), Makrofinansoty analiz: zbirnyk analytychnych zavdan ta keysiv [Macroeconomic analysis: collection of analytical tasks and case studies], KNEU, Kyiv, Ukraine.
7. Suschenko, O.M. (2013), Sutnist, printsypy ta priorytety makrofinansovoi stabilizatsyyi Ukrainy [The essence, principles and priorities of the macrofinancial stabilization of Ukraine], AFM, Kyiv, Ukraine.
8. Khlivnyyi, V.K. Rudyk, N.V. (2013), Osnovy rozrobky systemy makrofinansovykh indykatoriv [Fundamentals of the development of a system of macrofinancial indicators], KNEU, Kyiv, Ukraine.
9. Fedosov, V.M. Sybiryanska, Y.V. Syvulska, N.M. and Zakhzhay, K.V. (2017), Makrofinansoty analiz: praktykum [Macroeconomic analysis: Workshop], KNEU, Kyiv, Ukraine.
10. Feldstein, M. Blaug M. (2009), 100 velikich ekonomistov posle Keynasa [100 Great Economists since Keynes], SP, Russia.
11. Schinasi, G.J. (2004), Defining Financial Stability, IMF Working Paper, London, UK.
12. Zakhzhay, K. (2018), Macrobudget statistics as a financial regulation instrument under the conditions of decentralization, Modernization of Public Finance: Current Issue and Challenges: Collection of Scientific Papers, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 21.04.2019 р.